

Kitab Daniel - Nomer Sèket Loro

Mbukak Teka-teki Nabi: Wahyu Panglèrané Daniel lan Munculé Karajan-karajan

Jeff Pippenger

2024-01-16

Ing artikel pungkasan kita nedahaké yèn Gabriel maringi pungkasaning “bebendu kang pungkasan” supaya netepaké tanggal 1844, adhedhasar marang loro seksi. Miller mangertèni bab “pitu mangsa” ing Imamat rong puluh enem, kang kalaksanakake marang karajan Yehuda, nanging ora naté tekan ing sawijining titik ing ngendi dhèwèké weruh ancas lan gegayutaning paukuman saka “pitu mangsa” iku, tumrap loro-loroné karajan lor lan karajan kidul Israèl. Apa dhèwèké tau ngakoni bédané “bebendu kang pungkasan” ing ayat sangalas iku isih mangu-mangu, sanadyan tanpa mangu dhèwèké mangertèni ing pangertèn umum yèn “bebendu” iku yaiku “pitu mangsa.” Pepadhang bab bebendu kang kapisan lan kang pungkasan kabukak segelé déning Palmoni ing taun 1856, nanging ditampik ing taun 1863. Nanging, pawarta Miller bab “pitu mangsa” iku bener, senadyan winates.

Miller mesthi ora bakal mangertèni manawa sungu cilik saka Roma kapir ngangkat munggah lan ngluhuraké paganisme, ing ayat sewelas Daniel wolu, awit tumrap Miller “take away” namung ateges ngilangi ing saben telung panganggoné ing kitab Daniel. Nanging pesené isih bener, senadyan winates.

Para penganut Millerite pancèn mangertèni yèn “padaleman suci” ing ayat sewelas iku yaiku candhi kafir ing kutha Roma (Pantheon), nanging basa Ibrani dudu dhasar kang dadi tumpuan pesené. Pesen Miller dipusataké marang wektu kenabian. Sajarah ing ngendi pesené kabukak segelé ngalangi wong-wong mau supaya ora ndeleng Amérika Sarékat minangka karajan kaping nem ing wangsit Kitab Suci, nanging luwih saka kuwi, uga ngalangi wong-wong mau supaya ora ndeleng kapausan minangka karajan kaping lima ing wangsit Kitab Suci.

Amarga dipaksa déning sajarah ing sajroning uripé, wong-wong mau nerapaké wewayangan-wewayangan iku salaras karo pangajabé bab rawuhipun Kristus sing enggal kelakon, lan wong-wong mau kuciwa, nanging piwulangé bener. Nalika Gabriel maringi panerangan tumrap kaloro wahyu ing ayat limalas nganti rong puluh pitu, pangerten Miller ngalang-alangi dheweke supaya ora bisa nyekel pambukakan sing luwih jembar ngenani karajan-karajan sing diwujudaké ana ing osilasi jender sungu cilik ing ayat sanga nganti rolas. Para Millerit mung ndeleng Roma minangka karajan kadonyan kaping papat lan pungkasan ing panerangan Gabriel.

Lan kelakoné mangkéné: nalika aku, yaiku aku Daniel, wis ndeleng wahyu iku lan ngupaya tegesé, lah ana sing ngadeg ana ing ngarsaku, rupane kaya manungsa. Banjur aku krungu swarané wong ana ing antarané pinggiring Ulai, kang nyeluk lan ngandika,

“Gabriel, terangna wahyu iki marang wong iki, supaya dhèwèké mangerti.” Mulané dhèwèké nyedhak menyang panggonanku ngadeg; lan nalika dhèwèké teka, aku wedi lan sujud nganti rai tumuju ing lemah; nanging dhèwèké ngandika marang aku, “Mangertia, hé anak manungsa; awit wahyu iki tumrap mangsa wekasan.” Nalika dhèwèké lagi ngandika karo aku, aku keturon jero kanthi rai tumuju ing lemah; nanging dhèwèké ndemek aku lan ngadhegaké aku. Banjur dhèwèké ngandika, “Lah, aku bakal mènèhi weruh marang kowé apa kang bakal kelakon ing wekasaning bebendu iku; awit ing wektu kang wis katetepaké bakal tekan pungkasané. Wedhus gèmbèl lanang kang kokdeleng mawa sungu loro iku para ratu Media lan Persia. Déné wedhus lanang kasar iku ratu Grecia; lan sungu gedhé kang ana ing antarané mripate iku ratu kang kapisan. Saiki amarga sungu iku pecah, lan ana papat kang jumeneng nggantèni, patang karajan bakal jumeneng saka bangsa iku, nanging ora nganggo kakuwatané dhéwé. Lan ing wektu wekasaning karajané, nalika para wong duraka wis tekan pepak, bakal jumeneng sawijining ratu kang rai galak, lan pinter mangertèni ukara-ukara peteng. Kakuwatané bakal dadi gedhé, nanging ora saka kakuwatané dhéwé; lan dhèwèké bakal ngrusak kanthi nggumunaké, lan bakal kasil, lan nindakaké karepé, lan bakal ngrusak wong-wong kang rosa sarta umat suci. Lan lumantar kapinterané uga dhèwèké bakal njalari cidra maju ana ing tangane; lan ing sajroning atiné dhèwèké bakal ngluhuraké awaké dhéwé, lan marga katentreman bakal ngrusak akèh wong; dhèwèké uga bakal jumeneng nglawan Sang Pangeran para pangeran; nanging dhèwèké bakal diremuk tanpa tangan. Lan wahyu bab soré lan ésuk kang wis diandharaké iku bener; mulané simpenen wahyu iku rapet, awit iku bakal kanggo akèh dina. Lan aku, Daniel, semapat lan lara sawetara dina; sawisé kuwi aku tangi lan nindakaké pakaryané ratu; lan aku gumun banget marang wahyu iku, nanging ora ana sing mangerti.” Daniel 8:15–27.

Sanadyan Daniel nampi wahyu ing Kali Ulai (kang sapunika nembe lumampah ing proses kasampurnanipun), ing sajarah Babilon, karajan ingkang kapisan boten katampilaken ing sajroning wahyu punika. Karajan punika sampun kalebet minangka sirah emas, lan singa, ing bab kalih lan pitu, nanging sipat kenabian Babilon ingkang dipunbusak lan dipunpulihanaken dipuntegesi kanthi teges ing bab wolu. Nebukadnésar sampun dados pralambang tatu ingkang matèni saking kapapanan nalika piyambakipun dipunusir saking antawisipun manungsa salebeting “pitung mangsa,” kanthi mekaten dados pralambang pitungdasa taun simbolis nalika sundel Tirus dipunlalekaken. Ing Daniel bab wolu, Babilon dipunlalekaken saking karajan-karajan ing ramalan Kitab Suci lan wahyu punika kawiwitan kaliyan bangsa Média lan Persia (wedhus gèmbèl lanang), ingkang lajeng dipunlampahi déning Yunani (wedhus lanang).

Karajané Alexander Agung bubrah dadi papat karajan sing kakuwatané luwih cilik tinimbang Alexander, kaya uga wis kagambarake ing pasal pitu lumantar macan tutul kang duwé papat swiwi lan papat sirah. Papat makili sakjagad, kaya sing dipratandhani déning lor, wétan, kidul, lan kulon. Ing ayat wolu saka pasal wolu, metu papat sing pinunjul menyang papat angin ing langit. Ing pasal pitu, papat swiwiné Yunani cocog karo papat angin ing pasal wolu, lan papat sirahé Yunani cocog karo papat sing pinunjul mau. Papat sirah lan papat sing pinunjul mau makili papat karajan sing dadi pecahan saka karajan asli

Alexander, lan papat swiwi lan papat angin makili papat tlatah pamecahané. Bedané pokok iki penting supaya katon cetha, awit iki makili sawijining argumentasi sing diduwèni wong-wong Millerit nglawan pangerten tradisionalé kaum Protestan ngenani karajan kaping papat, yaiku Roma.

Ing papan-papan Habakuk, sing kaawakili déning bagan-bagan pionir 1843 lan 1850, mung ana siji gambaran sing dudu minangka ilustrasi tumrap sawijining penerapan nubuat, lan iku magepokan karo pambédan antarané papat sirah lan sungu-sungu kang misuwur, sarta papat swiwi lan angin-angin. Ing upaya kanggo nglamarké kayektèn ngenani Roma minangka karajan kaping papat ing nubuat Kitab Suci, Sétan ngenalaké sawijining panemu ngenani teges sing bener utawa palsu saka papat sirah lan sungu-sungu kang misuwur, sarta papat swiwi lan angin-angin. Sétan nindakaké mangkono amarga kitab Daniel kanthi cetha netepaké yèn ana siji pralambang kang béda piyambak ing kitab Daniel sing netepaké wahyu mau. Sapérangan saka bukti sing netepaké pralambang mau ana ing papat sirah lan sungu-sungu kang misuwur, sarta papat swiwi lan angin-angin. Wong-wong Protestan njunjung sawijining pandhangan satanis ngenani panemu iki, lan panemu mau mangkono wigatiné tumrap sajarah kaum Millerit nganti padha nyebutaké panemu iku ing bagan mau. Kakuwatan sing netepaké wahyu “chazon” ing kitab Daniel diidentifikasi minangka “para begal saka bangsamu,” lan wong-wong Protestan ngidentifikasi kakuwatan iku minangka salah siji saka runtutan dawa para ratu Siria kang jenengé Antiochus Epiphanes, dene Miller ngidentifikasi wong-wong mau minangka Roma.

Lan ing mangsa iku, bakal ana akeh wong kang bakal nglawan raja ing sisih kidul; uga para wong duraka saka bangsamu bakal ngluhurake awake dhewe supaya netepake wahyu iku; nanging wong-wong mau bakal rubuh. Daniel 11:14.

Antiokhus iku salah siji saka para ratu, ing sajroning garis para ratu sing nurun saka salah siji saka papat karajan kang dadi pecahan karajané Aleksander. Sungu cilik ing ayat sanga saka Daniel wolu nuli nyusul karajané Aleksander, lan ayat sanga ngandika manawa saka salah siji mau metu sungu cilik iku.

Saka salah siji ing antarané mau metu sungu cilik siji, kang saya dadi gedhé banget, ngarah menyang sisih kidul, lan menyang sisih wétan, sarta menyang tanah kang endah. Daniel 8:9.

Pangandikan bab apa Roma netepake wahyu iku, utawa sawijining ratu Siria sing ringkih lan ora pati wigati netepake wahyu iku, nyakup uga rembugan bab apa kakuwasan sungu cilik iku metu saka salah siji saka patang sungu, utawa metu saka salah siji saka patang angin. Iku dudu bantahan kang abot, awit sajarah lan ramalan cetha bilih Roma dudu turunaning karajan Yunani, nanging bilih Roma iku sawijining kakuwasan anyar. Manawa Roma iku karajan kang kaping papat, mula “salah siji saka iku” ing ayat sanga kudu salah siji saka patang angin utawa swiwi. Manawa iku Antiochus Epiphanes, iku metu saka sungu Siria.

Para pengikut Miller mangertèni yèn kakuwatan sing digambaraké minangka “para perampog saka bangsamu” iku bakal nglawan Kristus.

Lan lumantar kawicaksanane uga dheweke bakal ndadèkaké pangapusané tipu daya lestari ana ing tangane; lan dheweke bakal ngluhuraké awake dhéwé ana ing atine, lan lumantar katentreman bakal numpes wong akèh; dheweke uga bakal nglawan Pangeraning para pangeran; nanging dheweke bakal diremuk tanpa tangan. Daniel 8:25.

“Pangéraning para pangéran” iku Kristus, lan Antiochus Epiphanes urip adoh sadurungé Kristus miyos, mula para Millerit nedahaké kasunyatan iki ing bagan taun 1843. Ing bagan mau padha nyakup tanggal 164, kang satemené ora nduwèni rujukan Alkitabiah, lan mung minangka tetenger kang nandhani wigatiné pasulayan babagan karajan kaping papat antarané Miller lan para teolog Protestan. Ing sandhaking taun “164” ing bagan mau padha nulis, “Pati Antiochus Epiphanes kang temtu ora jumeneng nglawan Pangéraning para pangéran, awit dhèwèké wis seda 164 taun sadurungé pangéraning para pangéran miyos.”

Saiki Adventisme mulang manawa “para wong duraka saka bangsamu” iku Antiochus Epiphanes, kaya dene Protestanisme murtad uga mulang mangkono, sanadyan kasunyatané inspirasi wis nyathet manawa “bagan 1843 iku diparingi pituduh déning asta Pangéran lan ora kena diowahi.” Para Millerit mangertèni manawa ratu kang rupané galak iku Roma, mulané wong-wong mau ora gonjang-ganjing déning piwulang setan kang ngrusak kabisan kanggo netepaké wahyu “chazon”. Alkitab cetha ngandika manawa manawa ora ana wahyu, umat bakal nemoni karusakan.

Ing panggonan kang tanpa wahyu, umat padha dadi rusak; nanging wong kang netepi angger-anggering Toret, rahayu wong iku. Wulang Bebasan 29:18.

Wahyu sing diidentifikasi déning Salomo ing ayat iku yaiku wahyu “chazon”, kang ana ing Daniel 8 ayat telulas, yaiku wahyu sing nandhani paganisme lan papalisme ngidak-idak panggonan suci lan bala. Kanggo para Millerit, loro kakuwatan sing ngrusak mau makili karajan kaping papat ing ramalan Kitab Suci, lan tanpa ngakoni karajan kaping papat, yaiku Rum (para rampoging bangsamu), wong-wong mau ora bakal bisa netepaké wahyu iku. “Para rampoging bangsamu” ing Daniel 11 ayat patbelas, mesthine bakal nglawan ratu ing sisih kidul, ngluhuraké awaké dhéwé, netepaké wahyu, lan tumiba. Rum netepi saben ciri kasebut.

Ing bab kapitu, karajan kaping papat kanthi cetha katandhesaké minangka karajan sing “béda” saka karajan-karajan sadurungé.

Sakwisé iku aku weruh ana ing wahyu-wahyu wengi, lah katon ana kéwan kaping papat, nggegirisi lan medeni, sarta kuwat banget; lan duwé untu wesi gedhé: kéwan iku nguntal lan ngremuk dadi cebis-cebis, sarta ngidak-idak turahané nganggo sikilé; lan kéwan iku béda karo sakèhé kéwan sing wis ana sadurungé; lan duwé sungu sepuluh.... Banjur aku kepéngin wanuh marang kayektèn bab kéwan kaping papat iku, sing béda karo kabèh liyané, banget nggegirisi, sing untuné saka wesi, lan kukuné saka tembaga; sing nguntal, ngremuk dadi cebis-cebis, lan ngidak-idak turahané nganggo sikilé; Uga bab sungu sepuluh sing ana ing endhasé, lan bab sungu sijiné sing njedhul munggah, lan ing sangarepé sungu iku ana telu sing ambruk; ya iku sungu sing duwé mripat, lan cangkem

sing ngucapaké prakara-prakara kang banget gedhé, kang pasemoné luwih gumedhé tinimbang kancané-kancané. Daniel 7:7, 19, 20.

Kraton kaping papat ing Daniel pitu kaping pindho dipratelakaké minangka “béda” saka karajan-karajan sing ndhisiki. Manawa “sunggu cilik” ing ayat sanga mung minangka panjangan saka sungu Siria (Antiochus Epiphanes), mesthiné iku ora bakal béda. Kéwan-kéwan sing ndhisiki Roma ing pasal pitu yaiku singa, bruwang, lan macan tutul, kabèh iku kéwan sing satemené ana ing alam, nanging nalika tekan kéwan kapapat kang untuné wesi lan kukuné tembaga, Daniel ora wanuh marang kéwan apa waé ing alam sing bisa makili kéwan nggegirisi sing nguntal iku. Iku béda. “Sunggu cilik” ing ayat sanga iku medal saka salah siji wewengkon sing dipralambangaké déning patang angin lan swiwi, lan dudu saka salah siji sungu utawa sungu-sungu utama.

Ing pasal wolu kitab Daniel, kasebut manawa, “ing wekasaning wektu karajané, nalika para wong duraka wis tekan sapenuhé, bakal jumeneng sawijining ratu kang pasuryané garang lan paham ukara-ukara peteng.” Ing “wekasaning wektu karajané” (Yunani, kang wis pecah dadi patang karajan), sajroning wektu “nalika para wong duraka wis tekan sapenuhé,” sawijining ratu anyar bakal jumeneng.

“Sabèn bangsa sing wus maju menyang panggung tumindak wis kaparingi idin kanggo manggoni papané ana ing bumi, supaya bisa katetepaké apa bangsa iku bakal netepi karsa Sang Panjaga lan Sang Mahasuci. Ramalan wis nelusuri munggah lan majuné karajan-karajan agung donya—Babil, Mèdo-Pèrsia, Yunani, lan Rum. Marang sabèn siji saka iku, kaya uga marang bangsa-bangsa sing kakuwatané luwih cilik, sajarah wis mbalèni awaké dhéwé. Sabèn siji nduwèni mangsa pacoban; sabèn siji wis gagal, kamulyané sirna, kakuwatané lunga.” Prophets and Kings, 535.

Ing wekasané (“ing jaman pungkasan”) karajan Yunani, nalika tuwunging mangsa panggawéné wus kebak (“nalika para panerak wus nganti samplok”), bakal ngadeg sawijining “raja kang pasuryané galak.” Raja iku bakal mangertèni “ukara-ukara peteng,” awit dhèwèké bakal ngandika nganggo basa kang babar pisan béda karo basa Ibranié wong Yahudi utawa basa Yunani saka karajan sadurungé, amarga dhèwèké bakal ngandika nganggo basa Latin. Karajan iku wis kapratelakaké déning Musa minangka bangsa kang bakal nggawa pangepungan ing taun-taun 66 nganti 70 M, nalika, ing antarané prakara-prakara liyané, pacekliké banget nggegirisi nganti wong Yahudi mangan anak-anaké dhéwé supaya bisa lestari urip.

Amarga sira ora ngabekti marang Pangéran, Allahira, kalawan kabungahan lan kalawan rasa senenging ati marga saka kaluberaning sakehing prakara; mulane sira bakal ngabekti marang mungsuhira, kang bakal diutus déning Pangéran nglawan sira, ana ing kaluwen, ana ing kasatan, ana ing kawudan, lan ana ing kakurangan sakehing prakara; lan iya bakal ngetrapaké gandhèng wesi ana ing gulunira, nganti iya wus numpes sira. Pangéran bakal nglawanaké marang sira sawijining bangsa saka adoh, saka pucaking bumi, cepeté kaya manuk garudha mabur; sawijining bangsa kang basané ora bakal kokmangertèni; sawijining bangsa kang rupané sengit, kang ora bakal ngurmati wong

tuwa, utawa mihak marang wong enom; lan iya bakal mangan wohing kéwanira lan wohing tanahira, nganti sira katumpes; kang uga ora bakal ninggalaké kanggo sira gandum, anggur, utawa lenga, utawa asiling sapi-sapira, utawa pepanthan wedhusira, nganti iya wus numpes sira. Lan iya bakal ngepung sira ana ing sakehing gapuramu, nganti tembokmu kang dhuwur lan santosa, kang kokendelaké, padha rubuh ana ing saindenging tanahira; lan iya bakal ngepung sira ana ing sakehing gapuramu ana ing saindenging tanahira, kang wus diparingaké Pangéran, Allahira, marang sira. Lan sira bakal mangan wohing badanira dhéwé, yaiku daginging para putramu lan para putrimu, kang wus diparingaké Pangéran, Allahira, marang sira, sajroning pengepungan lan sajroning kasangsaran kang bakal ditindakaké mungsuhira marang sira. Pangandharing Toret 28:47–53.

Ing pasal kaping loro kitab Daniel, karajan kaping papat dipralambangaké déning “wesi,” lan Musa ngenali “sawijining bangsa,” kang bakal masang “pasungan wesi” marang wong-wong Yahudi. “Bangsa” iku bakal “nyirnakaké” wong-wong Yahudi, lan bakal nggegirisi rikaté kaya manuk garudha, dene garudha iku pralambangé Rum. Iku bakal dadi “bangsa” “kang basané ora bakal kokmangertèni,” amarga basané bakal dadi “tembung-tembung peteng” tumrap wong-wong Yahudi. Iku bakal dadi “bangsa kang pasuryané galak,” kaya sing katrangané ana ing pasal kaping wolu kitab Daniel minangka “raja kang pasuryané galak.” Lan ing wektu “pangepungan” Yerusalem, wong-wong Yahudi mangan “anak-anaké lan anak-anak wadoné.”

Miller ngenali Roma kapir minangka kakuwatan kang wis dinubuataké déning Musa, lan minangka karajan “wesi” kaping papat ing Daniel bab loro, uga minangka “bangsa” kang ngucap Latin, dudu Ibrani utawa Yunani. Miller ora mbedakaké antarané karajan kaping papat lan karajan kaping lima ing ramalan Kitab Suci, awit miturut panemuné loro-loroné mung Roma. Mulané sawisé Roma kapir jumeneng ing ayat rong puluh telu, dhèwèké ora bakal weruh bédané kang kaawakaké ing ayat rong puluh papat. Ing sesanti mau, sungu cilik wis owah-owahan saka lanang dadi wadon banjur dadi lanang lan banjur dadi wadon manèh ing ayat sangang nganti rolas, lan ayat rong puluh telu mratélakaké sipat-sipat kenabian Roma kapir, déné tafsiran Gabriel ing ayat rong puluh papat malih dadi Roma wadon. Kakuwatan ing ayat rong puluh papat iku bakal nduwèni “daya kang rosa,” “nanging ora nganggo dayané dhéwé; lan dhèwèké bakal nindakake karusakan kanthi nggumunaké, lan bakal makmur, lan tumindak, lan bakal ngrusak para kang rosa lan umat suci.”

Roma Paus bakal diparingi kakuwatan militèr saka Roma kapir, lan bakal numpes umaté Allah sajroning sèwu rong atus sawidak taun, wiwit taun 538 nganti 1798. Iku bakal numpes “kanthi nggumunaké,” awit iku kéwan galak kang ndadèkaké kabèh jagad “gumun ngetutaké,” lan iku dadi kakuwatan kang bakal “nindakaké lan kasil makmur” nganti bebendu kang kapisan, kang wis “katemtokaké” supaya rampung ing taun 1798, kalakon.

Banjur ing ayat kaping rong puluh lima, Gabriel ngetutaké osilasi kang wis ditetepaké ana ing ayat-ayat sing lagi diwedharaké marang Daniel, lan sapisan manèh ngendika marang Roma kapir, kang lumantar jinis “kabijakan” kang béda, nyawijèkaké karajané, kaya kang

kasaksèkaké déning kabèh para sajarawan. “Kaprigelan” Roma kapir iku yaiku ndadèkaké bangsa-bangsa gelem mèlu gabung marang karajané kang saya ngrembaka, lan Roma nggunakaké janji katentreman lan kamakmuran kanggo mbangun karajané, béda karo karajan-karajan sadurungé kang kabangun mung kanthi kakuwatan militèr. Roma kapir uga bakal “jumeneng nglawan Sang Pangéran para pangéran,” kaya kang ditindakaké nalika ngasta Kristus marang kayu salib ing Kalvari.

Sabanjure, Gabriel ngrembug kaloro wahyu sing lagi ditafsiri marang Daniel, kanthi netepake manawa wahyu “mareh” bab penampakan iku (rong éwu telung atus dina) iku bener, lan manawa wahyu “chazon” bab kasucèn lan wadya kang diidak-idak déning Roma kapir lan Roma kapapal iku kudu “ditutup (disegel),” “sajroning pirang-pirang dina” (nganti tekan wekasaning jaman ing taun 1798).

Banjur Dhaniel nandhang lara sawatara wektu, lan sawisé iku bali nyambut gawé, nanging dheweke isih durung mangertèni wahyu “mareh”, yaiku wahyu kang dipréntahaké marang Jibril supaya ndadèkaké dheweke mangertèni. Mulané Jibril bakal bali ing bab sanga, kanggo ngrampungaké pakaryané supaya Dhaniel mangertèni wahyu “mareh”.

Ing bab sanga Kitab Daniel, Daniel lagi nyinaoni Sabda kenabian lan banjur mangertèni lumantar tulisan-tulisané Musa lan Yérémia. Yérémia wis nedahaké yèn pangenjaran kang lagi dialami bakal lumaku pitung puluh taun.

Lan tanah iki kabèh bakal dadi karusakan lan kaéraman; lan bangsa-bangsa iki bakal ngabdi marang raja Babil pitung puluh taun. Lan bakal kelakon, manawa sawisé pitung puluh taun kalakon, Ingsun bakal ngukum raja Babil lan bangsa iku, mangkono pangandikané Pangéran, awit saka pialané, uga tanahé wong Kasdim, lan Ingsun bakal ndadèkaké iku karusakan kang langgeng. Yeremia 25:11, 12.

Miturut Moses, panangkaran ing tanahé mungsuh bakal cocog karo sawijining mangsa nalika tanah iku ngrasakaké sabat-sabaté.

Lan Ingsun bakal ndadèkaké tanah iku dadi suwung lan rusak; lan para mungsuhmu kang manggon ana ing kono bakal kaéraman merga iku. Lan kowé bakal Ingsun buyaraké ana ing antarané para bangsa manca, lan Ingsun bakal ngunus pedhang ngoyak kowé; lan tanahmu bakal dadi suwung, lan kutha-kuthamu dadi reruntuhan. Sawisé iku tanah mau bakal ngrasakaké sabat-sabaté, sajroning wektu tanah iku tetep suwung lan kowé ana ing tanah para mungsuhmu; ya ing wektu kuwi tanah mau bakal ngaso lan ngrasakaké sabat-sabaté. Sajroning kabèh wektu tanah iku tetep suwung, tanah mau bakal ngaso; awit tanah iku ora ngaso ing sabat-sabatmu, nalika kowé manggon ana ing kono. Imamat 26:32–35.

Dhanièl wus mangretos saking Sabda pitedahing Allah, adhedhasar paseksi kalih seksi, bilih umatipun sampun kasebar menyang tanahipun mêngsah, sajroning wekdal ingkang tanah punika badhé ngrasakaken sabat-sabatipun. Panjenenganipun mangretos punapa ingkang dipunmangertosi déning panganggit Kitab Babad ngenani pitungdasa taunipun Yérémia.

Lan wong-wong sing slamet saka pedhang iku digawa lunga déning dhèwèké menyang Babil; lan ana ing kono padha dadi abdiné dhèwèké lan anak-anaké nganti tekan pamaréntahan karajan Pèrsia: supaya kalakon pangandikané Pangéran lumantar tuturé Yérémia, nganti tanah iku ngrasakaké dina-dina Sabbaté: sajroning sakèhé wekdal tanah iku tetep sepi lan tanpa pedunung, tanah iku nglakoni Sabat, supaya kalakon pitung puluh taun. Anadéné ing taun kapisané Koresy, raja Pèrsia, supaya pangandikané Pangéran sing katuturaké lumantar tuturé Yérémia bisa katetepaké, Pangéran ngerakaké rohé Koresy, raja Pèrsia, nganti dhèwèké marentahaké sawijining wara-wara ing saindhenging karajané, lan iya iku uga ditulis, mangkéné: Mangkéné pangandikané Koresy, raja Pèrsia, Kabèh karajan ing bumi wis diparingaké marang aku déning Pangéran, Allahing swarga; lan Panjenengané wis mréntah aku supaya yasa kanggo Panjenengané sawijining padaleman ana ing Yérusalèm, kang dumunung ing Yéhuda. Sapa ing antaramu kabèh sing kalebu umaté? Muga-muga Pangéran Allahé nunggil karo dhèwèké, lan muga dhèwèké mangkat munggah. 2 Babad 36:20–23.

Dhaniel mangertos bilih pitung dasa taun panyebaripun miturut Yeremia ing tanahipun mêngsah, nalika tanah punika ngrasakaken sabat-sabatipun, punika adhedhasar ipat-ipat “pitung kaping” wonten ing Imamat kalih dasa enem, lan kanthi mituhu dhateng pangertosan punika, piyambakipun netepi pambêraning pangobat ingkang kasêbutakên wonten ing ngriku tumrap tiyang-tiyang ingkang pungkasanipun kasadarakên dhateng kawontenanipun ingkang kasebar.

Lan tumrap wong-wong panjenengan sing isih kari urip, Aku bakal ngutus kecuting ati menyang ing sajroning atine ana ing nagaraning para mungsuhé; lan swaraning godhong kang kegoyang bakal ngoyak dheweke; lan dheweke bakal mlayu, kaya wong kang mlayu saka pedhang; lan dheweke bakal rubuh nalika ora ana sing ngoyak. Lan dheweke bakal padha rubuh siji marang sijiné, kaya-kaya ana ing ngarepé pedhang, nalika ora ana sing ngoyak; lan kowe ora bakal duwe kakuwatan kanggo ngadeg ana ing ngarepé para mungsuhmu. Lan kowe bakal sirna ana ing antarané para bangsa liya, lan nagaraning para mungsuhmu bakal ngentèkaké kowé. Lan wong-wong panjenengan sing isih kari bakal saya lesu merga pialané dhéwé ana ing nagaraning para mungsuhmu; lan uga merga pialané para leluhuré, dheweke bakal saya lesu bebarengan karo para leluhuré mau. Manawa dheweke padha ngakoni pialané dhéwé lan pialané para leluhuré, bebarengan karo kaluputan sing wis ditindakaké marang Aku, lan uga yèn dheweke wis lumaku nalisir marang Aku; lan yèn Aku uga lumaku nalisir marang dheweke, sarta wis nggawa dheweke menyang nagaraning para mungsuhé; manawa banjur atiné kang ora tetak iku direndhahaké, lan dheweke banjur nampani paukuman merga pialané: mula Aku bakal kèlingan marang prejanjian-Ku karo Yakub, lan uga prejanjian-Ku karo Ishak, lan uga prejanjian-Ku karo Abraham bakal Dakèlingi; lan Aku bakal kèlingan marang tanah iku. Tanah iku uga bakal ditilar déning dheweke, lan bakal ngrasakké sabaté dhéwé, sajroning wektu tanah iku sepi lan suwung tanpa wong-wong mau; lan dheweke bakal nampani paukuman merga pialané; awit, pancèn awit wong-wong mau ngremhaké pepakon-pepakon-Ku, lan nyawané jijik marang pranatan-pranatan-Ku. Nanging senadyan mangkono, nalika dheweke padha ana ing nagaraning para mungsuhé,

Aku ora bakal mbuwang dheweke adoh, lan uga ora bakal jijik marang dheweke, kanggo numpes dheweke babar pisan, lan ngrusak perjanjian-Ku karo dheweke; awit Aku iki Pangéran Allahé. Nanging marga saka dheweke Aku bakal kèlingan marang perjanjian karo para leluhuré, kang wus Dakentasaké metu saka tanah Mesir ana ing ngarsané para bangsa liya, supaya Aku dadi Allahé: Aku iki Pangéran. Iki kabèh pranatan-pranatan, pepakon-pepakon, lan angger-angger, kang digawé déning Pangéran antarané Panjenengané lan para bani Israèl ana ing gunung Sinai lumantar tangané Musa. Leviticus 26:36–46.

Pandonganipun Daniel wonten ing pasal sanga nyakup saben unsur saking piwulang tumrap para ingkang manggihaken piyambakipun kasebar ing tanahipun mungsuh. Pandonga punika kedah dipunlarasaken kaliyan pandonganipun wonten ing pasal kalih, awit kalihipun sesarengan nggambaraken pandonganipun para ingkang kasebut wonten ing Wahyu pasal sewelas, ingkang sampun pejah wonten ing lurung-lurunging kutha ageng punika, yaiku Sodom lan Mesir, para ingkang manggihaken bilih piyambakipun ugi sampun kasebar. Nalika Daniel mungkasi pandonganipun, Gabriel wangsul malih kangge ngrampungaken pakaryan nerangaken wahyu “mareh”, kados dene Roh Suci ngersakaken ngrampungaken tumrap kalih saksi ing Wahyu pasal sewelas.

Lan nalika aku lagi ngandika, lan ndedonga, lan ngakoni dosaku lan dosa umatku Israel, sarta ngaturaké panyuwunku ana ing ngarsané Pangéran Allahku kanggo gunung suci Allahku; ya, nalika aku lagi ngandika sajroning pandonga, wong lanang Gabriel, kang wis dakdeleng ing wahyu wiwitan, kanthi enggal diprabawani mabur, ngrasuk marang aku watara wektu pisungsung sore. Lan panjenengané maringi pangerten marang aku, lan ngandika karo aku, sarta ngendika, Hé Dhanièl, saiki aku wus teka kanggo maringi kowé kaprigelan lan pangerten. Daniel 9:20–22.

Kita badhé nerusaké panaliten punika wonten ing artikel salajengipun.

“Sakdurungé ambruké Babilon, nalika Dhaniel lagi nyemadi marang pameca-pameca iki lan ngupaya marang Gusti Allah supaya kaparingan pangerten bab mangsa-mangsa, sawatara wahyu kaparingaké marang dhèwèké ngenani munggah lan rubuhé karajan-karajan. Ing wahyu kang kapisan, kaya kang kacathet ana ing pasal kapitu kitab Dhaniel, sawijining panjelasan kaparingaké; nanging ora kabèh prakara dadi cetha tumrap nabi mau. ‘Pangangen-anganku banget ngganggu aku,’ mangkono panulisé ngenani pengalamané nalika semana, ‘lan pasuryanku owah ana ing aku: nanging prakara iku tak simpen ana ing atiku.’ Daniel 7:28.”

“Liwat sawijining wahyu liyane, pepadhang kang luwih cetha diparingake ngenani prastawa-prastawa ing mangsa ngarep; lan ing pungkasaning wahyu iki Daniel krungu ‘sawijining wong suci matur, lan wong suci liyane ngandika marang wong suci tartamtu kang padha matur iku, Suwene pira wahyu iki?’ Daniel 8:13. Wangsulan kang kaparingake, ‘Nganti rong ewu telung atus dina; banjur papan suci iku bakal kasucekake’ (ayat 14), ngebaki atine kanthi kabingungan. Kanthi temen-temen piyambakipun ngupaya mangerteni tegesing wahyu iku. Piyambakipun boten saged

mangertosi gegayutan antarane pembuangan pitung puluh taun, kados ingkang sampun dipunwedharaken lumantar Yeremia, kaliyan rong ewu telung atus taun ingkang wonten ing wahyu dipunandharaken dening utusan swarga badhe kalampahan sadèrèngipun kasucekaning papan sucinipun Allah. Malaékat Gabriel maringi panjelasan sawatara; nanging nalika nabi krungu tembung-tembung, ‘Wahyu iku ... bakal kanggo akèh dina,’ piyambakipun banjur semaput. ‘Aku, Daniel, semaput,’ makaten cathetanipun babagan pengalamipun, ‘lan lara nganti sawatara dina; sawisé kuwi aku tangi, banjur nindakaké pakaryaning ratu; lan aku kaéraman déning wahyu iku, nanging ora ana kang mangerti.’ Ayat 26, 27.”

“Isih kataman beban marga saka Israel, Daniel sinau maneh marang pamedharan-pamedharan nabi Yérémia. Iku cetha banget—cetha nganti déné lumantar paseksèn-paseksèn iki kang kacathet ana ing kitab-kitab, dhèwèké mangertèni ‘cacahing taun, bab kang Pangandikané Pangeran rawuh marang Yérémia nabi, yèn Panjenengané bakal ngrampungaké pitung puluh taun ing karusakané Yérusalèm.’ Daniel 9:2.

“Kanthi iman kang diadegaké ing tembung wangsit kang mesthi, Daniel nyuwun kanthi temen marang Gusti supaya prasetyaprasetya iku enggal kasembadan. Panjenengané nyuwun supaya pakurmataning Allah tetep kajaga. Ing panyuwuné, panjenengané nyawijèkaké awaké kanthi sakabèhé karo wong-wong kang wis ora netepi ancasing karsané Allah, ngakoni dosa-dosané wong-wong mau minangka dosané dhéwé.”
Prophets and Kings, 553, 554.